

Utvärderingsrapport rev. 2023-08-11

[Etnologi grundutbildning]

Inledning/bakgrund

Utvärderingen omfattar grundutbildningen i etnologi samt dess kopplingar till Kandidatprogrammet Kultur, Samhälle, Etnografi (KuSE), vilket inte var med i utvärderingsuppdraget. Bedömargruppen bestod av Anne-Sofie Nyström ordf., universitetslektor i utbildningssociologi, institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier, Uppsala universitet, Blanka Henriksson, docent i folkloristik, Åbo Akademi, Ann Christin Winroth, universitetslektor i etnologi, Umeå universitet, Mahin Rahavi, studentrepresentant, Uppsala studentkår. Gruppen rekryterades genom studierektor och utsågs av fakulteten. Fakulteten rekryterade studentrepresentant. Utvärderingen innehåller en självvärdering med fördjupad del som genomfördes under vårterminen och sommaren 2022, själva utvärderingen genomfördes av bedömargruppen under perioden 1 september till 27 oktober 2022. Utöver självvärderingen försågs bedömargruppen med ett trettiotal bilagor innehållandes kursplaner, litteraturlistor, exempel på övningsuppgifter, uppsatser, tentamina, kursvärderingar, kursinstruktioner, mm. Godkända och Väl godkända Kandidatuppsatser valdes ut slumpmässigt av fakulteten. Platsbesöket ägde rum 10 och 11 oktober och innehöll dag 1 intervjuer med prefekt, studierektor, studievägledare/kursadministratör, studenter, lärare. Dag 2 arbetade gruppen med sammanställning på plats och återkopplade muntligt i ett möte med prefekt och studierektor.

Styrkor med utbildningen

Bedömningsgruppen finner att grundutbildningen i Etnologi lever upp till de krav som anges i högskolelag (1992:1434) och högskoleförordning (1993:100). Gruppen framhåller att etnologi på grundnivå är en liten ämnesmiljö med en stabil kandidatutbildning och en mångfald av utbildningsvägar till både former och innehåll. Utbildningsmiljön, skriver man, står på en gedigen vetenskaplig grund fungerar mycket väl avseende relationerna mellan lärare och studenter, lärandemiljö och studenternas rättigheter. Att "institutionsgemensamma dokument inbegriper riktlinjer och råd avseende jämställdhet och tillgänglighet borgar för i detta fall även en styrka och något att värna". Till andra styrkor med utbildningen nämns: hög kvalitet, kontinuerligt utvecklingsarbete, hög ämneskompetens och spridning bland lärarna, goda föreläsare, starkt studentinflytande, stort förtroende mellan studenter och utbildare, starkt utbildningsbidrag och många inslag som är kopplade till färdigheter på arbetsmarknaden. Lika villkor och jämställdhetsperspektiv är välintegrerade i utbildningen, liksom hållbarhetsperspektivet, och etnologins satsningar på kulturarv och kulturell hållbarhet understöds.

Identifierade svagheter och utvecklingsområden

I det följande redogörs för reflektioner och åtgärder kopplat till de svagheter, förbättringsområden och förslag som bedömarpanelen lyfter i utvärderingen.

- a) *Utvärderingen ifrågasätter om det behövs parallella kandidatutbildningar, dvs. olika för distans och campus, och efterlyser mer samverkan av erfarenheter från båda undervisningsformerna, vilket skulle stärka utbildningen.*

Vi instämmer i bedömarens synpunkter, att parallella kurser med olika innehåll inom distans och campus innebär ett för stort kursutbud med tanke på att vi är få lärare och har inte tillräckligt stort studentunderlag totalt sett. Under vårterminen 2023 planerade vi och genomförde en revidering av kursutbudet med resultatet betydligt färre kurser totalt samt utveckling/förnyelse av de kurser som blev kvar (se Bilaga). Det reviderade kursutbudet är i skrivande stund beslutat av

Utvärderingsrapport rev. 2023-08-11

[Etnologi grundutbildning]

institutionsstyrelsen och kommer med i utbildningskatalogen för läsåret 2024/2025. Arbetet med förändrat kursutbud har också inneburit vi tagit oss an en rad andra brister och utvecklingsområden som bedömarpanelen pekar på. Ett exempel är att låta det nya enhetliga kursutbud som utvecklats av kollegiet bygga på innehåll och former från både campus och distans, samt också öppna upp för andra förändringar för att åtgärda brister och följa rekommendationer som bedömarpanelen uppmärksammat (se nedan).

- b) *Bedömarpanelen pekar på att den folkloristisk kompetensen bör lyftas fram tydligare inom grundutbildningen. Detta med avseende på att grundutbildningen ska vara sammankopplad med det nya internationella masterprogrammet som kommer att ha en tydligare folkloristisk inriktning (jämte etnologin).*

Kollegiet i etnologi välkomnar den utvecklingen, vilket stämmer väl överens med vår kompetens och det vi sedan tidigare velat utveckla, en starkare folkloristisk framtoning. I det nya grundutbudet kommer vi, liksom tidigare, att ha renodlade folkloristiska delkurser, men som tydligare profileras som folkloristik. Inom övriga kurser kommer vi att stärka de folkloristiska delarna i undervisning och litteratur. Arbetet med kursinnehåll och kurslitteratur ska pågå under ht 2023 och vt 2024 och ska vara klart i april 2024. Hittills har vi tagit kontakt med utbildningar i Norge och Finland för utbyte kring litteraturlistor och teman med mer nordisk och internationell karaktär. Det samarbetet intensifieras under ht 23. Vi stämmer då också av mot utvecklingen av den nya masterutbildningen. Under ht 23 ger vi den nya kursen Contemporary Culture Theory på masternivå. Den har internationell inriktning och kontakter har tagits med folklorister från Norge, Finland, Estland, Kanada och USA samt några länder till (genom vår nya bitr. lektor Jakob Löfgren som är folklorist från Lund, utbildad i Åbo). Under ht 23 och vt 24 kommer vi att formalisera samarbetet några av dessa kontakter, inte bara inför det nya masterprogrammet (planeras starta ht 2024) utan också implementera utbyte för grundstudenter med några av utbildningarna utomlands. Vi tänker oss gästföreläsningar och samarbetsuppgifter för våra studenter bl.a.

- c) *Bedömarpanelen förordar och rekommenderar följaktligen mer samarbeten med andra lärosäten och större inslag av internationalisering inom grundutbildningen.*

Våra planerade åtgärder ligger inom arbetet med det nya kursutbudet (se redogörelsen ovan). Inom Sverige har vi under våren kontaktat Stockholms och Lunds universitet för samarbeten inom grundutbildningen. Riktigt hur detta samarbete kommer att se ut vet vi i nuläget inte, mer än att det ska vara formaliserat inför ht 24. I de diskussioner som hittills förts har vi talat om gästföreläsningar, samarbeten inom uppsatsprojekt och seminarieverksamhet. På forskar- och lärarnivå kommer vi redan i höst att samarbeta inom forskarseminarierna där forskare från Stockholm bjuds in kring temat materialitet (serie seminarier). Och till våren finns planer på att samköra vissa seminarier med etnologin i Lund. Tanken är att vi därigenom också ska bygga in samarbete med dessa lärosäten "ovanifrån" och låta den samverkan inspirera och återkomma i

Utvärderingsrapport rev. 2023-08-11

[Etnologi grundutbildning]

grundutbildningen. Tidsplanen är med andra ord även här att samverkan ska vara igång inför ht 24. Exakt vilka inslag som kommer att präglade grundutbildningen är för tidigt att säga i nuläget.

- d) *Studenterna upplever att kommunikationen via mail med lärarna inte fungerar, detta på grund av att mailsystemet på den nya kursplattformen Studium inte fungerar.*

Kollegiet delar de erfarenheterna. Gång på gång har vi erfarit att studenters mail inte når oss och framförallt att våra svarsmail inte når dem. Det har varit och är fortfarande frustrerande upplever många lärare. Vår plan var att åtgärda detta på en gång när vi fick ta del av utvärderingen. Vi hade möten och informerade oss om hur vi skulle undvika problemen. Dessvärre har vi vid ett flertal tillfällen stött på samma problem under vt 23. Bland annat har det vid några tillfällen drabbat handledningen av uppsatser. Vi i samtliga fall har det löst sig. Men vi gör ett nytt försök med start ht 23 och tror att vi nu löst problemen.

- e) *Enligt utvärderarna kan studenterna ha svårt att uppfatta den "röda tråden" i vissa kurser. Och bedömarpanelen pekar på att kursansvariga och enskilda föreläsare måste kommunicera bättre med varandra och mycket tydligare lyfta fram inriktningen på kurserna och hur de olika delarna hänger samman.*

Kollegiet har tagit till sig kritiken, som också har lyfts av studenter inom utbildningsrådet. Vi började under vårterminen att inför varje kursstart initiera obligatoriska möten mellan lärarna och tydligare kommunicera våra olika delar och hur de hänger ihop och relaterar till varandra. Det har fallit väl ut, men vår erfarenhet är att problem kvarstår (enligt studenter i utbildningsrådet). Vår reflektion utifrån denna kritik är att vissa kurser innehåller alltför många delar med småuppgifter med följd av att det kan uppfattas som rörigt och ytligt från studenthåll. En annan effekt av för många inslag på kurserna är också att det krävt mycket tidsåtgång för lärarna, att initiera uppgifterna, att följa upp och ge feedback, mm. Det är en av orsakerna till upplevd stress bland lärarna. För att gå vidare med denna problematik har vi beslutat oss för att inför ht 23 bättre renodla kurserna, med färre småuppgifter och tydligare linje. Till detta arbete hör också att förbättra återkopplingen och seminarieformerna (se nedan).

- f) *Bedömarpanelen pekar på att seminarieformerna får varierande respons från studenterna. Utvärderarna rekommenderar att seminarieformerna ses över med bättre instruktioner, inskolning av studenter vad gäller roller och insatser och förordar ett system med förseminarier.*

Kollegiet instämmer i de erfarenheterna och synpunkterna. Vår erfarenhet är att seminarierna emellanåt fungerat dåligt vad gäller studenterna förberedelser och insatser. Vi tror liksom bedömarpanelen att det har med instruktioner och former att göra. Liknande synpunkter har framkommit från studenterna i utbildningsrådet. Efter diskussioner med dessa studenter har vi kommit fram till att med start ht 23 renodla seminarierna (ta bort småinlämningar och småuppgifter) och lägga in fler förseminarier, instuderingsfrågor och ha tydligare koppling till litteratur och undervisning. Vi eftersträvar på så vis ett större djup i diskussionerna och större

Utvärderingsrapport rev. 2023-08-11

[Etnologi grundutbildning]

utbyte för studenterna. Tidsplanen innebär att starta under hösten inom vissa kurser (som haft delvis dåligt fungerande seminarier) och utvärdera resultatet vid terminsskiftet. Vår erfarenhet är att seminarieformen fungerat bäst inom distansutbildningen, där studenterna förbereder sig i förseminarier och övningsuppgifter och en stor del av ordinarie undervisningen sker under seminarierna. Distansutbildningen är också mycket mer tydlig med en fast struktur som återkommer i kurserna. Studenterna lär sig formen och har lättare att uppfatta upplägget och den röda tråden. De upplever det som mindre rörigt. I arbetet med gemensamt kursutbud inför ht 24 är detta något som kommer att prägla vår pedagogik både inom distans och på campus.

- g) *Bedömarpanelen nämner att studenter negativa erfarenheter av sammanslagning av undervisningsformer.*

Inom kollegiet känner vi inte riktigt igen beskrivningen då vi som regel inte slår ihop undervisningsformerna campus och distans. Vid några tillfällen har det hänt att vi haft distanslärare uppkopplade för några lektioner/seminarier inom en campuskurs, C1 Teori, vilket har varit en lösning pga privata och yttre omständigheter. Det har också förekommit på någon masterkurs. Anledningen har inte varit att skära ner i undervisningen och vi kommer inte att sjösätta några hybrida varianter. Inför det nya kursutbudet ht 24 har vi dock diskuterat att utveckla samverkan mellan campus och distans på C-nivå, men inte för att dra ner på undervisningen, utan mer för pedagogiska vinster.

- h) *Utvärderarna pekar på att studenter inom kandidatprogrammet Kultur, Samhälle, Etnografi upplever att etnologin exkluderas av kursledare och lärare från antropologin.*

Kollegiet delar utvärderarnas bedömning och studenternas erfarenheter. Vår reflektion är att problemet måste lösas men verkar sitta djupt rotat. Tidsplanen innebar att vi inför ht 23 inte ska behöva uppleva att etnologin åsidosätts. Diskussioner mellan och inom kollegierna har pågått under vårterminen och relationen mellan de två ämnena har förbättrats. Men en reflektion är (i egenskap av tidigare studierektor) att exkluderingen sker på aggregerad nivå, det vill säga genom många mikrohändelser (såsom att etnologin glöms bort i diskussioner, endast antropologin framhålls i marknadsföring och undervisning, som det riktiga etnografiska ämnet, ibland kan lite nedsättande saker uttryckas om etnologin, osv.). Det är ett återkommande mönster där studenterna socialiseras in i att tala om sig själva som Kuse=antropologistudenter och Kuse som en antropologiutbildning. Varje sådan mikrohändelse kan i sig uppfattas som ovidkommande och bagatellartad, men har som gemensam effekt stort inflytande, dvs. på strukturell nivå. Som studierektor är min erfarenhet att etnologer framstår som överkänsliga då de pekar på enstaka händelser som i sig inte är så anmärkningsvärda. Planen är att kunna fördjupa förståelsen inom och mellan kollegierna för hur den här effekten uppstår och varje persons del i exkluderingsprocessen. Arbetet kommer att ledas av prefekt och studierektorer.

Utvärderingsrapport rev. 2023-08-11

[Etnologi grundutbildning]

- i) *Bedömargruppen tar upp studentrekryteringen som ett område som bör utvecklas. Rekryteringen är central för att höja studentantalet och säkra att studenterna återkommer på den fördjupade nivån efter kandidatexamen.*

Kollegiet instämmer i utvärderarna synpunkter, rekryteringen är viktig och något vi skulle kunna förbättra. Tidsplanen är att göra riktade insatser från och med vt 24, men med förarbetet vi utfört under 2023 som grund: Liksom utvärderarna bedömer vi att samarbetet med andra lärosäten och kurser kommer att göra uppsalaetnologin mer konkret och känd för studenter inom och utanför Sverige. Vt 23 genomfördes en omfattande alumnunderökning, där tidigare studenter intervjuats om etnologins plats i deras yrkesliv, omfattande kontakter med dessa alumner har tagits och alumnkopplingen inom institutionens utbildningar kommer att implementeras under kommande läsår. Den tydligare kopplingen till yrkeslivet kommer vi att kunna visa på i de rekryteringsinsatser som tidigast kan påbörjas vt 24. Utvärderarna nämner att etnologin ofta är ett okänt ämne för gymnasieelever och studievägledare och ämnet måste göra sig känt och vara tydligt med inte bara dess metoder och innehåll. Vi inom etnologin måste också förmedla kunskaper om var och hur etnologiutbildade förekommer och arbetar med liksom när det gäller ämnets samhällsrelevans. Under vt 23 har vi i samband med ämneskollegierna haft diskussioner om relationerna till arbetslivet och hur vi måste förändra inslag inom utbildningarna så att kopplingen till arbetslivet blir tydligare (bland annat gästföreläsare som omdanar antropologiutbildning mot arbetslivet). Något vi lärt oss är att det inte räcker med att hävda hur bra och viktiga våra ämnen är för samhället utan att vara mycket mer konkreta när det gäller hur kunskaper och färdigheter omsätts när antropologi- och etnologiutbildade är yrkesverksamma. Med start 2024 i ett första skede kommer vi att samarbeta med gymnasieutbildningar i Uppsala för att göra oss mer kända för elever (årskurs 2 och 3). Vi kommer att fortsätta att möta presumtiva studenter på gymnasieämissor (inför ansökning till högskolan). På sikt vill vi att etnologin finns som återkommande inslag inom gymnasieutbildningar, med förebild från antropologernas motsvarande inblandning på gymnasienivå i Uppsala. Vi tror också att uppsalaetnologins starkare profilering kommer att locka studenter på ett riksplan, som en anledning till att just söka sig till Uppsala.

- j) *Enligt utvärderingen har studenterna varierade erfarenheter av handledningen av uppsatser på kandidatnivå. En del har upplevt att handledarna inte lagt ner den tid som krävs på handledning.*

Kollegiet instämmer i att handledningen kan vara ojämn när det gäller handledarnas insatser. Överlag fungerar den mycket bra, men vi har förstått att den kan uppfattas som otydlig när det gäller de krav, insatser och förväntningar som ska gälla mellan handledare och student. Vi har sedan länge tagit fram dokument som vägleder studenternas uppsatsskrivande och hur uppsatser i etnologi utformas samt bedöms. Handledningen har också diskuterats inom collegiet under våren, vilket utvärderarna förordar. Det vi kommer att göra under ht 23 är att ta fram handledningskontrakt med förväntningar, skyldigheter, rättigheter och beskrivning av handledningsprocessen. Detta är också något som utvärderarna förordar. Vi kommer också införa obligatoriska träffar för handledarna inför B- och C-kurser för bättre samordning och likvärdig handledning.

Utvärderingsrapport rev. 2023-08-11

[Etnologi grundutbildning]

Reviderade och nya kursplaner i etnologi GU inför ht 2024

Översikt

Nuvarande kursplaner GU etnologi	Revidering, fr.o.m. ht 24, en gemensam kursplan för campus och distans
<i>Etnologi A 30 hp</i> (gemensam kursplan med alternativa kurser campus och distans)	<i>Etnologi A 30 hp</i> (inga alternativa kurser mellan campus och distans, smärre ändringar i "examination")
<i>Etnologi B 30 hp</i> (gemensam kursplan med två alternativa kurser för B1, resterande delkurser gemensamma)	<i>Etnologi B 30 hp</i> (inga alternativa kurser mellan campus och distans, smärre ändringar i "examination")
A1 <i>Etnologi och folkloristik – en introduktion</i> (gemensam kursplan för campus och distans)	A1 <i>Etnologi och folkloristik – en introduktion</i> (smärre ändringar i "examination")
A2 EP <i>Samhällsomvandling och social organisation: försörjning och livsformer</i> A2 CG <i>Samhällsomvandling och social organisation: nationsbygge och kulturell identitet</i>	A2 <i>Samhällsomvandling och social organisation: livsformer och kulturell identitet</i> (ny, ersätter de gamla)
A3 EP <i>Föreställningsvärldar: tro och ritual</i> A3 CG <i>Föreställningsvärldar: magi, religion och folklig läkekonst</i>	A3 <i>Föreställningsvärldar: tro, magi och ritual</i> (ny, ersätter de gamla)
A4 EP <i>Att göra etnologi och folkloristik: migration och urbanitet</i> A4 CG <i>Att göra etnologi och folkloristik: kulturarv och turism</i>	A4 <i>Att göra etnologi och folkloristik: kulturarv och kulturella livsmönster</i> (ny, ersätter de gamla)
B1 EP <i>Uttrycksformer: berättelser och berättande</i> B1 CG <i>Uttrycksformer: musik, dans och bild</i>	B1 <i>Uttrycksformer: berättelser, visualitet och performance</i> (ny, ersätter de gamla)
B2 <i>Kulturvetenskapliga perspektiv och metoder</i> (gemensam kursplan för campus och distans)	B2 <i>Kulturvetenskapliga perspektiv och metoder</i> (smärre ändringar i "innehåll" och "examination")
B3 <i>Etnologiska källor och metoder</i> (gemensam kursplan för campus och distans)	B3 <i>Etnologiska källor</i>
B3 <i>Etnologisk uppsats</i> (gemensam kursplan för campus och distans)	B3 <i>Etnologisk uppsats</i>
<i>Etnologi C 30 hp</i> (gemensam kursplan för campus och distans, ges på EP och CG ht, EP vt)	<i>C 30 hp</i> (smärre ändringar i "examination" för C1), - Ht 24: En gemensam kurs distans och campus, den ges som "hybrid" med

UPPSALA
UNIVERSITET

Utvärderingsrapport rev. 2023-08-11

[Etnologi grundutbildning]

	två kurstillfällen - Vt 25: En campuskurs
--	--